

Pedagogická diagnostika – 20.9.2014

do příště – 5.12. - první část diagnostického úkolu:
na papíře nejdéle do 5.12. (s sebou) nebo dřív paní Michalové

1 dítě – jakékoli, předškolní věk, diagnostika krátkodobé sluchové paměti – Zelinková:
Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program (2001, 2007), kapitola 6.5, str. 76-83
Sluchová percepce – konspekt (dát do seminární práce) – jméno, věk; měsíc – zjistit nejdřív informace (stručné údaje z rodinné anamnézy – z jakého prostředí pochází – rodiče, jejich zaměstnání, sourozenci, kdo si doma s dítětem hraje, kdo se mu věnuje, komu se dítě svěřuje, co se rodičům na jejich dítěti líbí a s čím nejsou spokojeni, nápadné chování doma)
zkouška: Posadit dítě vedle sebe nebo lépe prosti sobě (v klidném prostředí, dobře artikulovat) hned zaznamenat výsledek

a) opakování dvojverší (vybrat si jedno):

Potakala jsem Alenku, měla pěknou halenku.

Naše malá kočka, má zelená očka.

Byla jedna babička, prodávala vajíčka (jablíčka).

Hodnocení: bez pomoci opakuje přesně; opakuje verš přesně, ale s nápovědou; opakuje nepřesně, vynechává slova nebo je nahradí jinými; nedovede zopakovat

b) opakování jednoduché věty - do 5 let pouze 1 větu (nejkratší), od 5 let 3 věty (postupně!):

To je malý chlapec z našeho domu.

Dostal jsem nové boty.

Na jaře budeme sázet s maminkou květiny.

Hodnocení: bez pomoci opakuje přesně; opakuje přesně, ale s nápovědou; opakuje nepřesně, vynechává slova nebo je nahradí jinými; dítě nedovede zopakovat

c) opakování souvětí (vybrat jedno):

Když si chceš jít hrát ven, uklid' napřed všechny věci.

Teta, která u nás dlouho nebyla, přijela na návštěvu.

Hodnocení: bez pomoci opakuje přesně; opakuje přesně, ale s nápovědou; opakuje nepřesně, vynechává slova nebo je nahradí jinými; nedovede zopakovat

d) postupné rozšiřování věty přidáváním dalších slov (vyzkoušet a označit, kam dítě bylo schopno dojít):

Maminka koupila chleba.

Maminka koupila chleba a máslo.

Maminka koupila chleba, máslo a rohlíky.

Maminka koupila chleba, máslo, rohlíky a zmrzlinu.

Maminka koupila chleba, máslo, rohlíky, zmrzlinu a čokoládu.

Dítě předškolního věku by mělo být schopno zopakovat všechno.

Hodnocení: bez pomoci opakuje přesně; opakuje přesně, ale s nápovědou; opakuje nepřesně, vynechává slova nebo je nahradí jinými; nedovede zopakovat

e) přesné zopakování pojmů (do 5 let zkusit, nad 5 let oboje):

pojmy řekneme najednou, je to těžké, protože zde není viditelná vazba

panenka, kočárek, autíčko, míč, kostky

televize, písek, sýr, kolo, bačkory

Hodnocení: bez pomoci opakuje přesně; opakuje přesně, ale s nápovědou; opakuje nepřesně, vynechává slova nebo je nahradí jinými; dítě nedovede zopakovat – pokud si vybaví všechno, ale přehází, je třeba to poznamenat.

Vrozeně má jedinec dáno, že bude smyslově vnímat. Vybavovat si obsah je důležité, aby dítě rozumělo mluvené instrukci. My se zaměříme na krátkodobou paměť. Dnešní děti jsou bombardovány zrakovými podněty (televize, počítač – málo se mluví, jsou jen zvuky). Ve škole se může projevit, že dítě si neumí s informacemi poradit.
Dlouhodobá paměť – co si dítě pamatuje, že zažilo nebo jsme mu vyprávěli.

Dispoziční příčiny SPU – specifických poruch učení

Minulý rok – přednáška Dítě jako souhrn dispozic

dispoziční = konstituční

dispozice = relativně trvalé součásti nervové soustavy (uspořádání mozku), které pokud jsou aktivovány, umožňují člověku veškerou vnitřní i vnější činnost

Každé dítě má psychickou dispozici naučit se mluvit – musíme ji aktivovat, podněcovat, aby bylo schopno rozumět (vnitřní) a mluvit (vnější)

dispozice – biopsychické (temperament, dědičnost – není možnost vstupovat, špatně se diagnostikují, spíš odborníky), psychické (smyslová percepce, řeč, motorika), sociopsychické (=sociokulturní – emoce, návyky, projevy,...)

Vyloučit (pokud tohle dítě má, nejde o dispoziční příčinu):

snížený intelekt – ten není příčinou specifických poruch učení – u poruch učení jde alespoň o průměrnou inteligenci

negativní emocionální vývoj – autistické děti – pouze city silně záporné (záchvaty zuřivosti) – děti téměř nevzdělavatelné

Dispoziční zatížení – když je dítě mentálně opožděné, je disfunkční celá oblast šedé kůry mozkové, někdy to zasahuje i do bílé kůry (neumějí chodit, mluvit, ovládat tělesné potřeby) – vývoj dosáhne 3-4 let, dál ne

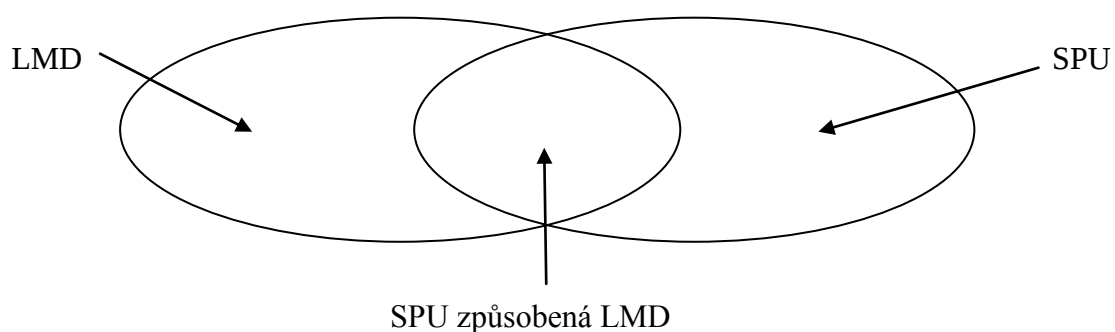
čím méně je kůra poškozená, tím menší je postižení

Ve vztahu k SPU se to týká pouze některých lokálních částí mozku! Jde o deficit dílčích fcí: dítě dobře slyší, ale má deficit ve sluchovém rozlišování měkkosti a tvrdosti – poškozená sluchová diferenciací (slovo „nyní“) - krátkost a délka samohlásky (máma má málo máku) – percepčně sluchově neprobíhá analýza a syntéza (pes – nerozdělí; č t v r t e k – nedá dohromady)

Schéma vlivů:

- 1) dědičné sklony (genetické vlivy) – relativně trvalé, složité se studuje (co, po kom, do jaké míry,...): 50 tisíc genů známo, objevují se stále nové (nedavno objeven gen pro autismus, dysfunkce mají genetický základ)
- 2) lehká mozková postižení (LMD, ADHD, ADD,...) - vrozené dispoziční dysfunkční vybavení mozku – dítě není schopné mozkové procesy vyvinout tak, jak je třeba

drobné poškození mozkové tkáně a z toho plynoucí dysfunkce
(vznik LMD - prenatalní, perinatální, do 2 let postnatální)

prenatální poškození:

- před narozením dítěte
- porušení mozku u plodu při infekci matky (virus, plísň, bakterie)
- krvácení v těhotenství
- předčasný porod (čím je plod mladší, tím je to horší – nedozrálá mozková tkáň a cévní systém – cévy jsou křehké a snadno se lámou, nesmí se dělat žádné prudší pohyby, aby se neměnil tlak v mozkové cévě, pokud se to nevstřebá, způsobuje to drobné poškození)
- kouření matky (předčasné vypuzení plodu z matky)
- závislost na lécích (mohou poškodit mozek plodu – zvlášť léky svévolně brané)
- matčin alkoholismus (toxin s vlivem na sníženou kvalitu mozkové tkáně)
- permanentní nedostatek kyslíku v plodu (příškrcenost pupeční šňůrou)

perinatální poškození

- přímé poranění hlavičky při úzkých porodních cestách (otlaky na lebku plodu – poškození cévek a prosakování až do mozkové tkáně)
- novorozenecká žloutenka (každé dítě, ale u některých dětí to ani nepoznáme – pokud zatím nefungují dostatečně játra a nerozkládají dostatečně červené krvinky, tvoří se toxin bilirubin, který ničí mozkové buňky – čím déle novorozenecká žloutenka trvá, tím větší je pravděpodobnost poškození mozku)
- nedostatek kyslíku (vdechnutí plodové vody)
- léky proti bolesti (které bere matka)
- protrahovaný porod (dítě se rodí dlouho a v bolestech a nestačí mu kyslík)
- příliš rychlý porod (porod suchými porodními cestami)

postnatální poškození

- i do 2 let jsou to dispozice
- střevní potíže nebo nedostatky při přijímání potravy (zejména u nekojených dětí)
- každé infekční onemocnění (chřipka, meningitida, horečky – opakované záněty středních uší,...)
- úraz

NÁSLEDKY LMD – ne každé dítě tímto poškozením musí trpět!!!

plasticita = tvárnost mozku – co je poškozeno, nemusí být natrvalo – porušení jednoho místa přebírá další část mozku (až 15% narozených dětí má různý stupeň poškození mozku, jenom 20-25% z nich ale bude mít LMD)

Deficity dílčích funkcí – následky LMD:

- 1) nedostatečně rozvinutá jemná motorika – později se projeví v psaní
- 2) poruchy v rozvoji řeči a výslovnosti – zejména děti, které nemají vývojovou poruchu řeči – od 4-5 let když špatně artikuluje nebo má jinou poruchu, může jít o deficit řečové fce
- 3) obtíže chápání vztahu v prostoru – nahoře, dole, před, za, pod, na, hned před, hned za,... - potíže v orientaci v prostoru – dysfunkce pravo-levé orientace
- 4) chaotické vnímání časového sledu – dny v týdnu, části dne, roční období (ve vyšším věku nepochopí příbuzenské vztahy)
- 5) deficity v krátkodobé a dlouhodobé paměti

V současné době se provádí hodně průzkumů – projevují se zájmem o zpracování řečových informací v mozku. Dělá se to prostřednictvím EEG – u dětí s LMD jsou aktivní jiné části mozku než u nepoškozených dětí. Zjišťuje se také prokrvování mozku – do těla se vpraví kontrastní látka, která zbarví cévy – je vidět, kterými cévami proudí a kde ne – zkoumá se to při čtení u dětí zdravých i u dyslektiků. Další metodou jsou pohyby očních bulv.

MY VYPADÁME MLADĚ, ALE NAŠE TKÁNĚ TO NEVÍ, KLIDNĚ SI STÁRNOU. - lze si nechat udělat diagnostiku na biologický věk – stupeň opotřebování tkání

Zkouška – do prosince dát první část, 5.12. se naučíme diagnostikovat školní zralost, na ústní zkoušku doneseme školní zralost